

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Πρεσβεία της Ελλάδος στη Ρώμη
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΟ – ΚΑΝΟΝΙΚΟ

Ρώμη, 28 Νοεμβρίου 2024

Α.Π.: 2371

Προς: Β1 Διεύθυνση

Κοιν.: Ως πίνακας αποδεκτών

Ε.Δ. : Γραφείο κας Πρέσβευς, Γραφείο ΟΕΥ Μιλάνου

Θέμα: Διάρθρωση και τρέχουσες τάσεις παραγωγής-αγοράς ελαιολάδου στη Μεσόγειο

Το ελαιόλαδο, φερώνυμο ως «υγρό χρυσάφι», αποτελεί ζωτικής σημασίας κλάδο της οικονομίας για τον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της Μεσογείου ενώ σύμφωνα με την Επιστημονική Εταιρεία Ελαιοπαραγωγών Ελλάδος και το Ινστιτούτο Υπηρεσιών για την Αγορά Γεωργίας και Τροφίμων (Istituto di Servizi per il Mercato Agricolo Alimentare /ISMEA), η παγκόσμια παραγωγή για το 2024/25 αναμένεται να αγγίξει τους 3.000 – 3.200 χιλ. τόνους (2023/24: 2431 χιλ. τόνους και 2022/23: 2.570 χιλ. τόνους).

Η τριάδα των δέκα κορυφαίων **παραγωγών** ελαιολάδου παγκοσμίως, για το **2023/24**, συντίθεται από την **Ισπανία**, που παραμένει στην κορυφή με παραγωγή 766,4 χιλ. τόνων, λόγω του ευνοϊκού κλίματος και των προηγμένων γεωργικών μεθόδων, την **Ιταλία** με 325 χιλ. τόνους, κεφαλαιοποιώντας το διαχρονικό κεκτημένο της αναγνώρισης της που ανάγεται στα υψηλής ποιότητας έλαια και την βαθιά εδραιωμένη παραδοσιακή τεχνογνωσία και την **Τυνησία**, με 220 χιλ. τόνους, αντικατοπτρίζοντας έναν δυναμικό και αναπτυσσόμενο τομέα, που υποστηρίζεται από καινοτόμες επενδύσεις και συνεχή επέκταση των ελαιώνων της, παρά τις αντιξοότητες του φυσικού περιβάλλοντος και τις ελλειπείς έξωθεν χρηματοδοτήσεις. Ακολουθεί η **Τουρκία** με οριακή απόσταση και παραγωγή 210 χιλ. τόνων, ενισχύοντας συνεχώς τη θέση της στην αγορά, μέσω επιταχυνόμενων επενδύσεων σε τεχνολογίες παραγωγής, ενώ την 5^η θέση στην παγκόσμια κατάταξη καταλαμβάνει η Ελλάδα με 195 χιλ. τόνους, με ελαιόλαδα διακριτά για την υπέρτερη γεύση και ποιότητα, από περιοχές της Κρήτης και της Πελοποννήσου. Ακολουθεί η **Πορτογαλία** (150 χιλ. τόνους), ενώ στην συνέχεια της παγκόσμιας της κλίμακας τοποθετούνται χώρες της Ανατ. Μεσογείου (**Μαρόκο** 106 χιλ.τόνους, **Συρία** 95 χιλ.τόνους, Αλγερία, 93 χιλ.τόνους, Αίγυπτος 40 χιλ.τόνους).

Όσον αφορά τις προοπτικές για το **2024/25**, το συνολικό παγκόσμιο σκηνικό διαφαίνεται να μετεξελίσσεται. Σύμφωνα, με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (9/2024), η **παραγωγή ελαιολάδου στην ΕΕ**, προβλέπεται να προσεγγίσει τους 2 εκατ. τόνους, που αντιπροσωπεύει αύξηση 32% σε ετήσια βάση και να μετεξελιχθεί σε πτώση των τιμών και σταδιακή ανάκαμψη της κατανάλωσης. Σημειώνεται ότι η άνοδος της τιμής του ελαιολάδου, στο πρωτοφανές υψηλό επίπεδο τη σεζόν 2023/24 (903€/100 kg και €851/100 kg για το εξαιρετικό παρθένο και το παρθένο ελαιόλαδο, 1/2024), μετά από δύο περιόδους με ιστορικά χαμηλή

παραγωγή ελαιολάδου στην ΕΕ, παρακίνησε σημαντική μερίδα των καταναλωτών—30-40%—σε ανταγωνιστικά σπορέλαια.

Σημαντική ανάπτυξη προσδοκάται σε Ισπανία, Τουρκία, Ελλάδα και Τυνησία, με τις εν λόγω χώρες να καταλαμβάνουν το 2024 τις τέσσερις πρώτες θέσεις της παγκόσμιας κατάταξης, με εξαίρεση την Ιταλία, που θα έχει χαμηλότερη παραγωγή από το 2023. Συγκεκριμένα, η Ιταλία θα οπισθοχωρήσει από τη 2^η θέση (μετά την Ισπανία) και θα παραχωρήσει τη θέση της στην Τυνησία λόγω της συνεχούς ανάπτυξης, αλλά και σε Τουρκία και Ελλάδα με προσδοκίες σημαντικά υψηλότερες.

Συγκεκριμένα, με βάση τις πρόσφατες αναλύσεις του ISMEA, και την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (9/2024), η Ισπανία αναμένεται, εκ νέου, να έχει τη μεγαλύτερη παραγωγή, με εκτιμώμενο τελικό όγκο που δυνητικά θα προσεγγίσει τους 1,3 εκ. τόνους (+52%, σε σύγκριση με τους 766 χιλ. τόνους το 2023). Η Τυνησία, από πλευράς της, θα είναι μία από τις χώρες που ενδέχεται να βελτιώσουν σημαντικά την εικόνα τους στη συγκομιδή του ελαιολάδου, δεδομένου ότι οι καλύτερες εκτιμήσεις παραγωγής ανέρχονται σε 325 χιλ. τόνους, σε σύγκριση με 220 χιλ. τόνους στην ελαιοκομική περίοδο 2023/24. Η Ιταλία, ειδικά στα νότια της χερσονήσου, αντιμετωπίζει ξηρασία και διαδοχικά κύματα καύσωνα, εξέλιξη που έχει προκαλέσει τη μεγαλύτερη ζημιά, με τους φορείς εκμετάλλευσης να εκτιμούν παραγωγή της τάξης των 170-200.000 τόνων, για τη σεζόν 2024/25, (συγκριτικά με το 2023/24, 329.000 τόνους). **Η Ελλάδα θεωρείται εύλογο να ευνοηθεί από το καλό κλίμα, με τις αρχικές εκτιμήσεις να συντείνουν σε παραγωγή 230/250 χιλ. τόνων έναντι 195 χιλ. φέτος,** ενώ όσον αφορά στην Πορτογαλία, οι προοπτικές διαγράφονται αισιόδοξες, με εκτίμηση για 220 χιλιάδες τόνους στην επόμενη συγκομιδή. **Σημειώνεται ότι, το 2023, το ελληνικό ελαιόλαδο αναρριχήθηκε στο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας δετίας, με διπλασιασμό του μεριδίου του στις ευρωπαϊκές εξαγωγές (13% από 7%) και τοποθετούμενο 1ο στο top10 των κορυφαίων εξαγωγίμων ε/προϊόντων (με αύξηση εξαγωγών +157%).** Η θετική εξέλιξη συντελέστηκε λόγω της ευνοϊκής διεθνούς συγκυρίας, καθώς η αυξημένη ελληνική παραγωγή (+51% ετησίως) συνδυάστηκε με υψηλή διεθνή ζήτηση, λόγω ξηρασίας και μειωμένης παραγωγής σε ανταγωνιστικές μεσογειακές χώρες (-48% στην Ισπανία).

Ωστόσο, το ελληνικό ελαιόλαδο, το πιο εμβληματικό προϊόν της χώρας και με αυτοτελές αποτύπωμα ισχυρής βαρύτητας στις εμπορευματικές συναλλαγές, δεν έχει “εγγραφεί” εισέτι στις διεθνείς αγορές ως επώνυμο προϊόν. Σε επίπεδο Αμερικανικής αγοράς αλλά και Ευρωπαϊκής, το ελαιόλαδο είναι ιταλικό προϊόν, όπως εξηγεί ο Rafael Pico, Γενικός Διευθυντής της Ισπανικής Ένωσης Εξαγωγέων Ελαιόλαδου και Πυρηνελαίου (ASOLIVA), που συμπληρώνει ότι «Αυτός που χτυπά πρώτος χτυπά δύο φορές». Η Ιταλία ήταν η πρώτη και κατέκτησε τις διεθνείς αγορές, αν και η παραγωγή της παρέμεινε στάσιμη από τη δεκαετία του 1990 και μετά βίας πια ανταποκρίνεται στην εγχώρια ζήτηση. Το γεγονός αυτό την ανάγκασε να στραφεί στη λεκάνη της Μεσογείου (με την Ισπανία να είναι η πηγή έως και 90% των εισαγωγών της, μαζί με Ελλάδα, Τυνησία, Πορτογαλία, Τουρκία και Συρία) για να προμηθεύσει την εξαγωγική βιομηχανία της, που με υιοθέτηση μεθόδων marketing και με το πλεονέκτημα της αναγνωρισιμότητας της στη συνείδηση των καταναλωτών, τριπλασίασε τις πωλήσεις της, τις τελευταίες τρεις δεκαετίες. Σημειώνεται ότι οι 4 βασικές χώρες-προμηθευτές ελαιολάδου - Ισπανία, Ελλάδα, Τυνησία, Πορτογαλία- καλύπτουν το 99,4% της ιταλικής αγοράς. Το 2023, σημαντικό προβάδισμα ως προμηθευτής ελαιολάδου της ιταλικής αγοράς κατείχε η Ελλάδα με ποσοστό 21,9%, ενώ ως προς το βιολογικό ελαιόλαδο, επισημαίνεται ότι το ήμισυ της παραγωγής της Τυνησίας, με ποσοστό 50,29%, εξάγεται χύμα στην Ιταλία, όπως προκύπτει από στοιχεία που δημοσιοποίησε το Εθνικό Παρατηρητήριο Γεωργίας (ONAGRI), του Υπουργείου Γεωργίας, Υδραυλικών Πόρων και Αλιείας της Τυνησίας, ακολουθούμενη από Ισπανία και Γαλλία με 8,27% και 10,12% αντίστοιχα.

Στη διεθνή αγορά του επώνυμου προϊόντος στη χώρα μας αναλογεί περιοριστικά το 2-3%, με αρνητική συνθήκη το υπέρτερο ποσοστό της ετήσιας παραγωγής να εξάγεται χύμα, όταν στο ευρύτερο πλαίσιο τοποθετείται σταθερά μεταξύ των μεγαλύτερων ελαιοπαραγωγών και παρέχει περίπου το 10% της

παγκόσμιας προσφοράς. Σημαντικό τμήμα (της τάξης του 70%) των εξαγωγών κατευθύνεται στην Ιταλία και την Ισπανία, με τιμή κατά 25% υποδεέστερη από αντίστοιχες που απολαμβάνουν οι εξαγωγές στις υπόλοιπες χώρες προορισμού. Η απόκλιση ουσιαστικά εξηγείται και αντικατοπτρίζει τον χαμηλό βαθμό τυποποίησης της ελληνικής παραγωγής (σχεδόν 30%, έναντι 70% στην Ισπανία και σχεδόν 100% στην Ιταλία) που λειτουργεί ανασταλτικά στην προώθησή του ως επώνυμο προϊόν στο εξωτερικό. Αντ'αυτού το ελαιόλαδο εξάγεται χύδην κυρίως σε Ιταλία και Ισπανία (σε τιμές ακόμη χαμηλότερες από ό,τι το εξάγουν σε άλλες χώρες), αναμειγνύεται με, ετερόκλητων προελεύσεων, (συνήθως χαμηλότερης ποιότητας) ελαιόλαδο, συσκευάζεται από τις προαναφερθείσες μεγάλες ελαιοπαραγωγούς και έμπειρες εξαγωγικά (με όρους marketing) χώρες και διακινείται στην διεθνή αγορά ως επώνυμο εγχώριο προϊόν τους, σε υπερδιπλάσια τιμή. Αποτέλεσμα της υπαρκτής παθογένειας είναι το ελαιόλαδο να αποστερείται σημαντικής υπεραξίας της τάξης των €1,3/κιλό (αντιστοίχιση σε €0,2 δισ./έτος).

Η Medit Hellas, εταιρεία με έδρα την Πάτρα, που εξάγει μη συσκευασμένο ελαιόλαδο στην Ιταλία, δηλώνει ότι οι Έλληνες παραγωγοί εξαρτώνται από τους Ιταλούς εμπόρους, με την Ιταλία να τυποποιεί 800-900 χιλ. τόνους ελαιόλαδο κάθε σεζόν, από άλλες χώρες παραγωγής, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας και της Ισπανίας, όταν η παραγωγή της κυμαίνεται μεταξύ 250-300 χιλ. τόνων. Συναφώς προς τούτο, η ιταλική αγορά ελαιολάδου κυριαρχείται από μη ιταλικές μάρκες αυτογενώς, που δε φέρουν ονομασία προέλευσης, με το επώνυμο ελληνικό ελαιόλαδο να απουσιάζει από την εγχώρια αγορά της Ιταλίας, και αντ'αυτού να κυριαρχούν τα ανάμεικτα ελαιόλαδα ιταλικής επεξεργασίας. Συγκεκριμένα, **μόνο το 30% του ελαιολάδου που τυποποιείται στην Ιταλία είναι αποκλειστικά ιταλικής προέλευσης.** Η μακροχρόνια εδραιωθείσα πρακτική των Ιταλών τυποποιητών να αποκτούν ελληνικό ελαιόλαδο προς ανάμειξη, εκμεταλλευόμενοι την παθογένεια της χαμηλής ελαιουργικής τυποποίησης μας, έχει ως απότοκο συνέπεια την κατάληξη σε μεταλλαγμένο ελαιόλαδο, καταγεγραμμένο, ψευδεπίγραφο, στη συνείδηση των καταναλωτών παγκοσμίως ως προϊόν «Made in Italy», γεγονός που ενισχύει τη λανθασμένη αντίληψη στις καταναλωτικές αγορές ότι το ιταλικό ελαιόλαδο είναι ανώτερης ποιότητας σε σύγκριση με τις γειτονικές μεσογειακές χώρες.

Άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η αγορά του HB, όπου το ελληνικό ελαιόλαδο έχει τόσο χαμηλή διείσδυση, ώστε η Ελλάδα να κατατάσσεται στην 4η θέση στη λίστα των σημαντικότερων προμηθευτριών χωρών ελαιόλαδου, μετά την Ισπανία, την Ιταλία και το Βέλγιο (με ανύπαρκτους ελαιώνες!). Συμπερασματικά, η διείσδυση του ελληνικού έξτρα παρθένου ελαιόλαδου έχει ευρύτατα περιθώρια αλλά μακρά και αναγκαία διαδρομή προκειμένου να προσεγγίσει, δικαιωματικά, τα μεγάλα μεγέθη εξωστρέφειας που αντιστοιχούν στα υπέρτερα ποιοτικά γνωρίσματά του.

Ο Προϊστάμενος

Παναγιώτης Ζάραγκας
Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Β'

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΚΩΝ

- Διπλωματικό Γραφείο κ. Πρωθυπουργού
- Διπλωματικό Γραφείο κ. Υπουργού Εξωτερικών
- Διπλωματικό Γραφείο Υφυπουργού Εξωτερικών κας Α. Παπαδοπούλου
- Διπλωματικό Γραφείο Υφυπουργού Εξωτερικών κ. Κ. Φραγκογιάννη
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δ.Ο.Σ. & Εξωστρέφειας
- Γραφεία κ. Β' Γενικού Διευθυντή
- Β2, και Β3 Διευθύνσεις

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑ

- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΗΛΕΙΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΕΦΑΛΗΝΙΑΣ & ΙΘΑΚΗΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΑΚΩΝΙΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΑΣΙΘΙΟΥ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΕΣΒΟΥ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΛΕΥΚΑΔΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΡΕΘΥΜΝΗΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΣΑΜΟΥ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΧΑΝΙΩΝ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΧΑΙΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΒΟΙΩΤΙΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΥΒΟΙΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ
- ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
- ΕΛΛΗΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΑ
- ΕΛΛΗΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- ΕΘΝΙΚΗ ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ (ΕΔΟΕ)
- ΔΙΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ (ΔΟΕΠΕΛ)
- ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΩΝ, ΤΥΠΟΠΟΙΗΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΕΩΝ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΕΛΙΩΝ (ΠΕΜΕΤΕ)
- ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ (ΣΕΒΙΤΕΛ)
- ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΡΗΤΗΣ (ΣΕΔΗΚ)
- ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΩΝ (ΠΑ.Σ.ΕΛ.)